

การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐอินโดนีเซีย*

นางสาวอรพรรณ แซ่เอี้ยว^๑

๑. บทนำ

บทความนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ภายในประเทศสมาชิกอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยทำการศึกษาต่อเนื่องจากกรณีศึกษาการค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : ฟิลิปปินส์^๒ กัมพูชา^๓ บรูไน^๔ สปป.ลาว^๕ เวียดนาม^๖ มาเลเซีย^๗ และเมียนมา^๘ ซึ่งอยู่ระหว่างการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ (Trafficking in Persons Report June 2017)^๙ โดยบทความนี้จะศึกษาปัญหาการค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย^{๑๐} ซึ่งเป็น

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

^๑ นักวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐฟิลิปปินส์”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๓ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : ราชอาณาจักรกัมพูชา”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๔ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : บรูไนดารุสซาลาม”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๕ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๖ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๗ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐมาเลเซีย”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๘ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : เมียนมา”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๙ Department of State USA, “Trafficking in Persons Report June 2017. ”, Accessed 1 March 2018, <https://www.state.gov/documents/organization/271339.pdf>

^{๑๐} Ibid, p. 208.

๑ ใน ๖ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2^{๑๑} ของการคุ้มครองในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ด้วยตระหนักดีว่าการคุ้มครองเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง และอาเซียนเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบปัญหาการคุ้มครอง โดยมีหลายประเทศในอาเซียนเป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางของการคุ้มครอง ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ อย่างกว้างขวาง และการศึกษาสถานการณ์การคุ้มครอง ตลอดจนการคุ้มครองเหยื่อคุ้มครองและการป้องกันและปราบปรามการคุ้มครองในประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศให้่องแท้ จะช่วยให้ทราบถึงปัญหาและสาเหตุของการคุ้มครองที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาการคุ้มครองในอาเซียนได้ดียิ่งขึ้น

๒. สถานการณ์การคุ้มครองในอินโดนีเซีย

สถานการณ์การคุ้มครองในอินโดนีเซียตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา อินโดนีเซียเป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางของการคุ้มครอง แต่โดยภาพรวมแล้ว อินโดนีเซียเป็นประเทศต้นทางของการคุ้มครองด้านแรงงานและการคุ้มครองทางเพศ โดยมีทั้งเหยื่อที่เป็นชาย สตรี และเด็ก ทั้งนี้พบว่าชาวอินโดนีเซียส่วนใหญ่จะเดินทางข้ามแดนไปทำงานบริการ โรงงาน การก่อสร้าง อุตสาหกรรมการผลิต การทำเหมืองแร่ และเกษตรกรรม ฯลฯ ในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในมาเลเซียซึ่งยังคงเป็นประเทศปลายทางการค้าแรงงานชาวอินโดนีเซียจำนวนมาก โดยเฉพาะเพื่อไปทำงานในสวนปาล์มน้ำมันของชาวมาเลเซีย

รัฐบาลอินโดนีเซียคาดว่า มีสตรีชาวอินโดนีเซียกว่า ๑ ล้านคน ที่เดินทางไปทำงานในต่างแดนโดยไม่มีเอกสารการเดินทางหรือไปพำนักอยู่ในต่างแดนเกินระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต และมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้มีชาวอินโดนีเซียที่ถูกบังคับใช้แรงงานและเป็นแรงงานขัดหนี้ (debt bondage) ในภูมิภาคเอเชียและตะวันออกกลางมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญด้วย นอกจากนี้ ยังพบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีชาวอินโดนีเซียที่ถูกบังคับใช้แรงงานบนเรือประมงของเกาหลีใต้บริเวณนอกน่านน้ำอินโดนีเซีย รวมทั้งถูกบังคับใช้แรงงานบนเรืออวนลากของจีน และได้หวนอย่างแพร่หลาย ทั้งโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หรือได้รับค่าจ้างในอัตราที่ต่ำมาก และถูกทำร้ายร่างกายอย่างรุนแรงด้วย

^{๑๑} Tier 2 หมายถึง ประเทศที่รัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อการคุ้มครอง (TVPA) อย่างเต็มที่ แต่มีความพยายามอย่างสำคัญที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อมนุษย์

สำหรับการค้ามนุษย์ทางเพศซึ่งเหยื่อที่เป็นสตรีและเด็กผู้หญิงชาวอินโดนีเซีย ในต่างแดนนั้น ส่วนใหญ่ถูกพบในมาเลเซีย ใต้หวัน และตะวันออกกลาง ส่วนการค้ามนุษย์ทางเพศ ซึ่งเหยื่อที่เป็นสตรีและเด็กผู้หญิงชาวอินโดนีเซียภายในอินโดนีเซียนั้น ส่วนใหญ่ถูกพบในบริเวณติดกับ เมืองแรมในจังหวัด Maluku จังหวัด Papua และจังหวัด Jami ของอินโดนีเซีย

องค์กรที่มีไม่ภาครัฐ (NGOs) สํารวจพบว่า การค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย โดยเฉพาะใน บริเวณจังหวัดทางตะวันออกของอินโดนีเซียมีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในบริเวณ ดังกล่าวยังไม่เท่าทันอาชญากรรมลักษณะดังกล่าว และอาจตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์เนื่องจากมีหนี้สิน ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดหางาน ทำให้มีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อแรงงานขัดหนี้ทั้งในอินโดนีเซีย และในต่างแดนได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งพบว่าการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐในอินโดนีเซียยังคงมี ส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดการค้ามนุษย์ได้ง่ายยิ่งขึ้นด้วย

สำหรับการท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (Child sex tourism) ในอินโดนีเซียนั้น พบว่ามีการท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็กเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในบาหลี และบริเวณหมู่เกาะ Riau ซึ่งอยู่ติดกับสิงคโปร์

๓. การฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

รัฐบาลอินโดนีเซียได้เพิ่มความพยายามในการใช้บังคับกฎหมายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยอาศัยกฎหมายฉบับที่ ๒๑ ว่าด้วยการขจัดการกระทำที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ค.ศ. ๒๐๐๗^{๑๖} (Law of the Republic of Indonesia number 21 year 2007 on the Eradication of the Criminal act of Trafficking in persons) ซึ่งกำหนดให้การค้ามนุษย์ทุกรูปแบบเป็นความผิด และมีคำจำกัดความของถ้อยคำต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ โดยกำหนดให้ การกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมค้ามนุษย์เป็นความผิดและกำหนดโทษจำคุกไว้ตั้งแต่ ๓ - ๑๕ ปี^{๑๗} ซึ่งถือได้ว่าเป็นอัตราโทษที่มีความรุนแรงพอสมควรเมื่อเทียบกับการกระทำความผิด อาญาร้ายแรงอื่น ๆ

^{๑๖} คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

^{๑๗} **Article 1 ... 1.** Trafficking in Persons shall mean the recruitment, transportation, harboring, sending, transfer, or receipt of a person by means of threat or use of force, abduction, incarceration, fraud, deception, the abuse of power or a position of vulnerability, debt bondage or the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, whether committed within the country or cross-border, for the purpose of exploitation or which causes the exploitation of a person...

รัฐบาลอินโดนีเซียรายงานว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เจ้าหน้าที่ตำรวจของอินโดนีเซียได้มีการส่งสำนวนคดีเพื่อดำเนินการฟ้องร้องจำนวน ๔๖ คดี^{๑๔} และศาลได้ขยายขอบเขตการพิจารณาไปถึงการกระทำที่เป็นการสมรู้ร่วมคิดหรือมีส่วนร่วมรู้เห็นในการค้ามนุษย์ และตัดสินลงโทษผู้ค้ามนุษย์จำนวน ๒๕๖ ราย^{๑๕} จาก ๓๐ คดี ในอัตราโทษจำคุกสูงสุด ๗ ปี

ด้านหน่วยต่อต้านการค้ามนุษย์ (anti-trafficking unit) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติของอินโดนีเซียรายงานว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยต่อต้านฯ ได้ทำการสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์จำนวน ๑๑๐ คดี โดยมีทั้งคดีค้ามนุษย์เพื่อบังคับให้แต่งงาน และคดีค้าอวัยวะของมนุษย์^{๑๖}

อย่างไรก็ดี แม้รัฐบาลอินโดนีเซียจะพยายามอย่างเต็มที่ที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์และลงโทษผู้กระทำความผิดให้มากขึ้นกว่าปีก่อน ๆ แต่องค์กรที่มีใช้ภาครัฐยังคงรายงานว่าการฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์และลงโทษผู้กระทำความผิดของรัฐบาลนั้น ยังถูกขัดขวางโดยการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างต่อเนื่อง ที่ช่วยอำนวยความสะดวกการค้ามนุษย์ด้วยการออกเอกสารปลอม การรับสินบนเพื่อละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อส่งผ่านชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังอินโดนีเซียโดยผิดกฎหมายไปยังประเทศอื่น ๆ ตลอดจนการช่วยคุ้มครองสถานค้าประเวณี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่าการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ พยาน พนักงานอัยการ และผู้พิพากษาของอินโดนีเซียที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยเฉพาะเมื่อคดีนั้น ๆ มีอยู่ในเขตอำนาจตัดสินคดีของศาลมากกว่าหนึ่งศาล หรือเป็นคดีที่มีความเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ และยังพบว่า การใกล้ชิดกันนอกศาลระหว่างผู้กระทำความผิดกับเหยื่อและครอบครัวของเหยื่อ ทำให้เหยื่อไม่ยินยอมเข้าร่วมหรือให้ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นอีกหนึ่งอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ที่ดีของการฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ด้านตุลาการและเจ้าหน้าที่ผู้ใช้บังคับกฎหมายของรัฐยังคงขาดความรู้และความเข้าใจในสาระสำคัญและขอบเขตของการใช้บังคับกฎหมายด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ อีกทั้งการรวบรวมข้อมูลผลลัพธ์

Article 2 (1) Anyone who recruits, transports, harbors, sends, transfers, or receives a person through the threat of force, use of force, abduction, incarceration, fraud, deception, abuse of authority or position of vulnerability, debt bondage or the giving of payment or benefit despite the giving of consent by another individual having charge over the person, for the purpose of exploiting the person within the territory of the Republic of Indonesia shall be punishable by a prison sentence of a minimum period of 3 years and a maximum of 15 years and a fine amounting to a minimum of Rp 120,000,000.00 and a maximum of Rp 600,000,000.00.

^{๑๔} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ส่งสำนวนคดีค้ามนุษย์เพื่อดำเนินการฟ้องร้องจำนวน ๖๖ คดี

^{๑๕} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ศาลตัดสินลงโทษผู้ค้ามนุษย์ได้จำนวน ๑๑๙ ราย

^{๑๖} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ หน่วยต่อต้านฯ ได้ทำการสืบสวนสอบสวนคดีการค้ามนุษย์จำนวน ๒๒๑ ราย

ของการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องคดี และการลงโทษผู้ค้ำมนุษย์ในอินโดนีเซียยังไม่สมบูรณ์แบบเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้การใช้บังคับกฎหมายในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี และการตัดสินลงโทษผู้ค้ำมนุษย์ในอินโดนีเซียไม่สามารถพัฒนาไปมากกว่าปีก่อน ๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ถึงแม้ว่าในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐบาลอินโดนีเซียจะได้แถลงนโยบายที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อปรับปรุงความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อเพิ่มความพยายามในการฟ้องร้องดำเนินคดีค้ำมนุษย์ให้มากยิ่งขึ้นแล้วก็ตาม

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอินโดนีเซียยังคงพยายามลดอุปสรรคในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี และการลงโทษผู้กระทำความผิดในอินโดนีเซียอย่างต่อเนื่อง และในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงการต่างประเทศ (Ministry of Foreign Affairs: MFA) ของอินโดนีเซียได้จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายฉบับที่ ๒๑ ว่าด้วยการกำจัดการกระทำที่เกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ ค.ศ. ๒๐๐๗ ให้แก่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการใน ๓ จังหวัดที่สำคัญของอินโดนีเซียจำนวน ๒๕ ราย และในระหว่างการจัดทำรายงานปี พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ ประธานาธิบดีของอินโดนีเซียยังได้มีคำสั่งให้หน่วยต่อต้านการค้ำมนุษย์และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นของอินโดนีเซียเข้าร่วมในการสืบสวนสอบสวนของคณะทำงานร่วมใน East Nusa Tenggara เพื่อทำการสืบสวนสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ร้ายแรง กรณีที่แรงงานต่างชาติดจาก East Nusa Tenggara ถูกบังคับฆ่าตัวตายในกรุงกัวลาลัมเปอร์ จนสามารถจับกุมผู้ต้องสงสัยได้ทั้ง ๑๖ ราย ได้ในที่สุด

สำหรับการฟ้องร้องดำเนินคดีค้ำมนุษย์ทางเพศซึ่งเหยื่อที่เป็นเด็กในอินโดนีเซียนั้น รัฐบาลอินโดนีเซียสามารถจับกุมเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของอินโดนีเซียที่ต้องสงสัยว่ามีส่วนสมรู้ร่วมคิดกับการค้ำมนุษย์ตามกฎหมายฉบับที่ ๒๑ ได้จำนวน ๒ ราย ซึ่งหนึ่งในผู้ต้องสงสัยนี้ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจค้าประเวณีแบบออนไลน์ และถูกตัดสินลงโทษจำคุก ๔ ปี และโทษปรับจำนวน ๑๒๐ ล้านรูเปีย อีกทั้ง ยังได้ตัดสินลงโทษชายชาวออสเตรเลียที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็กในอินโดนีเซียภายใต้กฎหมายฉบับที่ ๒๓ ว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (Laws of Republic of Indonesia No.23 on Child Protection) โดยถูกลงโทษจำคุกเป็นเวลา ๑๕ ปี อีกด้วย^{๑๗}

^{๑๗} **Article 81** (1) Every one who deliberately commits violence or threats for violence, forcing a child to commit sexual intercourse with him or with others, is subject to maximum penalty of 15 (fifteen) years of imprisonment and 3 years at most and fine of Rp. 300.000.000 at most and Rp.60.000.000 million at least. (2) Provision of crimes as meant in verse (1) also applies for every man who deliberately plays tricks, tells a series of lies, or persuades a child to commit sexual intercourse with him or others.

๔. การคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

รัฐบาลอินโดนีเซียมีมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์และพยาน ภายใต้กฎหมายฉบับที่ ๒๑ ว่าด้วยการจัดการกระทำที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ค.ศ. ๒๐๐๗ ที่ได้กำหนดให้นำกฎหมายฉบับที่ ๑๓ ว่าด้วยการคุ้มครองพยานและเหยื่อ (Law No. 13 of 2006 regarding Witness and Victim Protection)^{๑๘} ของอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้การคุ้มครองทั้งพยานและผู้ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้บังคับ โดยมีหลักการคุ้มครองที่ครอบคลุมไปถึงเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความปลอดภัย ความยุติธรรม การไม่เลือกปฏิบัติ และความเที่ยงตรงของกฎหมาย^{๑๙} และได้จัดให้มีหน่วยคุ้มครองพยานของรัฐบาล (government's witness protection unit) เพื่อทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองแก่พยานในคดีค้ามนุษย์ด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงการคุ้มครองเด็กและการเพิ่มพลังของสตรี^{๒๐} (Ministry of Women's Empowerment and Child Protection: MoWEC) พยายามขยายขอบเขตของกลไกในการค้นหาเหยื่อ โดยได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อค้ามนุษย์จำนวน ๙๔๓ ราย ในขณะที่คณะกรรมการเพื่อการคุ้มครองเด็ก (Commission for the Protection of Children) สามารถค้นพบเหยื่อค้ามนุษย์ที่เป็นเด็กได้จำนวน ๓๐๗ ราย แต่ยังไม่พบข้อมูลที่ชัดเจนว่าเหยื่อเหล่านี้ได้รับบริการหรือได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลอินโดนีเซียหรือไม่ และอย่างไร

เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อให้มากยิ่งขึ้น รัฐบาลอินโดนีเซียจึงได้จัดให้มีระบบรับข้อร้องเรียนของศูนย์วิกฤตการณ์ในต่างแดนของรัฐบาลอินโดนีเซียขึ้น และได้รับข้อร้องเรียนจากแรงงานชาวอินโดนีเซียในต่างแดนผ่านระบบดังกล่าวจำนวน ๔,๗๖๑ ข้อร้องเรียน ซึ่งมีข้อร้องเรียนที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นคดีค้ามนุษย์จำนวน ๕๖ ข้อร้องเรียน และที่มีลักษณะบ่งชี้ว่าอาจเป็นการค้ามนุษย์อีกจำนวน ๑,๙๒๘ ข้อร้องเรียน นอกจากนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียยังได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการช่วยเหลือแรงงานชาวอินโดนีเซียในต่างแดนเกี่ยวกับการร้องขอให้ส่งตัว

^{๑๘} **Article 43** Provisions regarding witness and victim protection in a criminal act of trafficking in persons case shall be applied in accordance with Law Number 13 of 2006 regarding Witness and Victim Protection, unless otherwise provided hereunder.

^{๑๙} **Article 2** This law provide protection to Witness and Victim in all stages of criminal judiciary process in the court.

Article 3 Witness and Victim Protection principle are: a. respect for human dignity; b. sense of security; c. justice; d. non-discriminatory, and e. legal certainty

^{๒๐} คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

กลับประเทศ พร้อมทั้งได้พยายามสร้างศูนย์บริการครบวงจรแบบบูรณาการเพื่อช่วยเหลือและให้ความรู้แก่ชาวอินโดนีเซียที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างแดน และแรงงานชาวอินโดนีเซียที่ประสงค์จะเดินทางกลับอินโดนีเซียจำนวน ๕ ศูนย์บริการ ซึ่งหนึ่งในศูนย์บริการเหล่านี้สามารถช่วยเหลือชาวอินโดนีเซียที่ถูกเนรเทศได้จำนวน ๔,๕๐๐ ราย โดยการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการอพยพ การต่ออายุหนังสือเดินทางหรือใบอนุญาตทำงาน และบริการอื่น ๆ

เพื่อให้การค้นหาและคัดกรองเหยื่อค้ำมนุษย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รัฐบาลอินโดนีเซียจึงได้อนุมัติงบประมาณจำนวน ๒๔๐,๓๖๘ ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสนับสนุนการประสานงานร่วมกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อค้นหาและจัดให้มีบริการแก่เหยื่อชาวอินโดนีเซียและเหยื่อชาวต่างชาติ รวมถึงการจัดให้มีที่พักพิงแก่เหยื่อในระยะสั้น และการให้บริการแก่เหยื่อในด้านอื่น ๆ ทั้งแก่เหยื่อชาวอินโดนีเซียและเหยื่อชาวต่างชาติในอินโดนีเซียก่อนที่จะส่งตัวพวกเขากลับไปยังประเทศถิ่นกำเนิดหรือส่งต่อเหยื่อไปยังหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อเข้ารับการดูแลต่อไป โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สามารถคัดกรองและให้ความช่วยเหลือเหยื่อได้จำนวน ๓๓๖ ราย ซึ่งเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ในการประมงจำนวน ๑๕๖ ราย ในขณะที่กระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซียก็สามารถคัดกรองเหยื่อชาวอินโดนีเซียได้จำนวน ๖๐๒ คน และให้ความช่วยเหลือเหยื่อได้จำนวน ๔๖๐ ราย^{๒๑} ทั้งยังได้ช่วยเหลือเหยื่อชาวอินโดนีเซียในต่างแดนผ่านมาตรการทางกงสุลและทางการทูตได้อีกจำนวน ๔๗๘ ราย ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘^{๒๒}

อย่างไรก็ดี แม้รัฐบาลอินโดนีเซียจะรายงานว่ามีกระบวนการมาตรฐานในการค้นหาเหยื่อในเชิงรุกก็ตาม แต่องค์กรที่มีใช้ภาครัฐยังคงรายงานว่าในทางปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักไม่ได้ปฏิบัติตามกระบวนการดังกล่าว และส่วนใหญ่แล้วรัฐบาลอินโดนีเซียยังคงพึ่งพาความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศและองค์กรที่มีใช้ภาครัฐในการค้นหาเหยื่อค้ำมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการค้นหาและการให้บริการคุ้มครองแก่เหยื่อชาวต่างชาติในอินโดนีเซีย และถึงแม้ว่ารัฐบาลอินโดนีเซียจะได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ. ๒๐๐๖ (Maritime Labour Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) และมีการก่อตั้งพิธีสารว่าด้วยการคัดกรองเหยื่อเรือประมง (fishing vessel victim screening protocol) ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็ตาม แต่รัฐบาลอินโดนีเซียก็ยังไม่ปฏิบัติตามกลไกที่มีอยู่อย่างอยู่ภายใต้บทบัญญัติและข้อกำหนดที่อยู่อย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอินโดนีเซียก็พยายามริเริ่ม

^{๒๑} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สามารถคัดกรองเหยื่อค้ำมนุษย์ชาวอินโดนีเซียได้จำนวน ๕๑๔ ราย และสามารถช่วยเหลือเหยื่อได้จำนวน ๓๐๖ ราย

^{๒๒} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กระทรวงการต่างประเทศช่วยเหลือเหยื่อชาวอินโดนีเซียในต่างแดนได้จำนวน ๔๑๓ ราย

ให้มีการสร้างกลไกใหม่ ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการคุ้มครองแก่เหยื่อที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซียได้พยายามประสานความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาสังคม รวมถึงกลุ่มผู้สนับสนุนแรงงานอพยพ เพื่อเปิดตัวโปรแกรมบนโทรศัพท์มือถือ ซึ่งจัดให้มีข้อมูลทางเทคนิคเกี่ยวกับการเดินทางอย่างปลอดภัย และคุ้มครองฉุกเฉินเพื่อขอความช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉินสำหรับชาวอินโดนีเซียที่เดินทางไปยังต่างแดน ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวจะเชื่อมต่อเครือข่ายของผู้ใช้งานเข้ากับสายด่วนของกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซียภายใต้การประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสถานกงสุลและสถานทูตอินโดนีเซียในต่างแดน แม้จะยังไม่ชัดเจนว่าในทางปฏิบัตินั้น มีการนำกลไกที่สร้างขึ้นใหม่นี้ไปใช้มากน้อยเพียงใดก็ตาม

ด้านกระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Health) มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของการดูแลสุขภาพของเหยื่อ ซึ่งโรงพยาบาลตำรวจแห่งชาติของอินโดนีเซียจะไม่คิดค่าใช้จ่ายเพื่อการดังกล่าว แต่ก็ยังพบว่ามีเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลบางแห่งที่ไม่ทราบถึงหน้าที่ดังกล่าวหรือไม่ยินดีที่จะให้บริการดูแลสุขภาพแก่เหยื่อโดยไม่ได้รับค่าบริการจากเหยื่อ

ถึงแม้ว่าในช่วงของการจัดทำรายงานปี พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ ยังไม่พบจำนวนที่แน่ชัดว่ารัฐบาลอินโดนีเซียได้ลงโทษเหยื่อเกี่ยวกับการกระทำที่เกิดขึ้นจากการถูกค้ามนุษย์ไปแล้วจำนวนกี่ราย แต่พบว่ารัฐบาลยังไม่ได้พยายามอย่างเพียงพอที่จะคัดกรองเหยื่อในกลุ่มที่มีลักษณะบ่งชี้ว่าเป็นการถูกค้ามนุษย์ ทำให้ในบางครั้งที่มีการบุกเข้าจับกุมผู้กระทำความผิดในสถานค้าประเวณีหรือในการทำประมงผิดกฎหมาย จับลงด้วยการลงโทษหรือเนรเทศเหยื่อค้ามนุษย์ออกไปโดยไม่ได้รับความช่วยเหลือใด ๆ จากรัฐบาล

๕. การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

รัฐบาลอินโดนีเซียได้เพิ่มความพยายามในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้มากยิ่งขึ้นจากปีก่อน ๆ แต่มาตรการส่วนใหญ่ยังเป็นมาตรการในระดับท้องถิ่น โดยคณะทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์แห่งชาติ (National Anti-trafficking Taskforce) ได้แต่งตั้งคณะทำงานในระดับจังหวัดทั้งหมด ๓๔ จังหวัดของอินโดนีเซีย และได้เพิ่มคณะทำงานในระดับเขตเป็นจำนวน ๑๙๖^{๒๓} ภายใต้ข้อกำหนดของกระทรวงการคุ้มครองเด็กและการเพิ่มพลังของสตรี (MoWECF) ว่าด้วยการป้องกันการค้ามนุษย์และการจัดการคดีค้ามนุษย์ในจังหวัดที่มีความเสี่ยงสูง และกระทรวงการคุ้มครองเด็กฯ ยังได้จัดตั้ง กลุ่มเฝ้าระวังชุมชน (community watch groups) ใน ๒๕ หมู่บ้านอีกด้วย แต่เนื่องจากอุปสรรคด้านการจัดหาเงินทุนของท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างไม่เพียงพอ รวมทั้งการประสานงาน

^{๒๓} ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีคณะทำงานในระดับจังหวัดเพียง ๓๑ จังหวัด และมีคณะทำงานในระดับเขตและระดับท้องถิ่นจำนวน ๑๙๑ คณะ

ระหว่างคณะทำงานในระดับท้องถิ่นกับคณะทำงานแห่งชาติที่ยังขาดประสิทธิภาพ จึงทำให้ความพยายามในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของรัฐบาลอินโดนีเซียยังไม่สามารถพัฒนาไปได้มากนัก ต่อมารัฐบาลอินโดนีเซียจึงได้จัดทำข้อบังคับเพื่อการปรับปรุงการประสานงานระหว่างหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามแผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่อขจัดการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ - พ.ศ. ๒๕๖๒ (2015-2019 National Action Plan to Eradicate Trafficking in Persons) ขึ้นมาใหม่ และได้ประกาศใช้บันทึกความเข้าใจคณะรัฐมนตรีด้านการป้องกัน การค้ามนุษย์ ซึ่งชาวอินโดนีเซียในต่างแดน (ministry MOU on preventing the trafficking of Indonesians overseas) จำนวน ๗ ฉบับ ที่สะท้อนถึงนโยบายและกลไกใหม่ ๆ ด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมประมงเป็นหลัก รวมถึงจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำคัญของการค้ามนุษย์ให้แก่บริษัทประมงและอุตสาหกรรมประมง นอกจากนี้รัฐบาลยังได้พยายามสร้างมาตรการในการสร้างรายได้ ยกกระดับความตระหนัก และจัดให้มีกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาความสามารถแก่ประชากรกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์ได้ง่าย รวมถึงประชากรในพื้นที่ชนบทและด้านชายแดนที่มีความท้าทายในเชิงเศรษฐกิจด้วย

ด้านกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม (Ministry of Education and Culture) ของอินโดนีเซียก็ได้จัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการศึกษากว่า ๘๐ ราย ส่วนกระทรวงการต่างประเทศนั้น ได้ดำเนินโครงการเพื่อรณรงค์สร้างความตระหนักแก่ประชาชนใน ๑๙ พื้นที่ที่เป็นแหล่งกำเนิดหรือแหล่งที่มาของแรงงานอพยพทั่วอินโดนีเซีย นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกับกระทรวงอื่น ๆ อีก ๖ กระทรวง เพื่อจัดทำและเผยแพร่วิดีโอรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ให้แก่ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ อีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานาธิบดีของอินโดนีเซียได้ประกาศห้ามไม่ให้สตรีชาวอินโดนีเซียไปทำงานเป็นแม่บ้านในมาเลเซีย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป และได้พักใบอนุญาตชั่วคราวสำหรับชาวอินโดนีเซียที่ไปทำงานทำใน ๒๑ ประเทศในตะวันออกกลาง และในมาเลเซียด้วย

ด้านกระทรวงแรงงานของอินโดนีเซียก็ได้เพิกถอนใบอนุญาตของนายหน้าจัดหางานเอกชนจำนวน ๒๙ ราย ที่ได้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์และการกระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ และมีนายหน้าที่ถูกระงับการพิจารณาคำขอใบอนุญาตไว้เป็นการชั่วคราวอีก ๑๙๑ ราย

นอกจากนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียยังพยายามที่จะลดอุปสงค์ของการกระทำที่เป็นการบังคับใช้แรงงานและการกระทำทางเพศเชิงพาณิชย์ในอินโดนีเซียอย่างต่อเนื่อง รวมถึงได้พยายามใช้ระบบติดตามตรวจสอบการฟอกเงินของกลุ่มเครือข่ายอาชญากร ซึ่งบางกรณีมีความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเพื่อการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กในอินโดนีเซียด้วย และพยายามเพิ่มศักยภาพของบุคลากร

ภาครัฐโดยจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้แก่บุคลากรทางการทูตของอินโดนีเซียก่อนไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างแดน ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

๖. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

อินโดนีเซียเป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ แต่โดยภาพรวมอินโดนีเซียเป็นประเทศต้นทางของการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและค้ามนุษย์ทางเพศ โดยมีทั้งเหยื่อที่เป็นชาย สตรี และเด็ก และพบว่ายังมีการเดินทางเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็กในอินโดนีเซียอยู่ โดยเฉพาะในบาหลีและบริเวณหมู่เกาะ Riau ซึ่งอยู่ติดกับสิงคโปร์

รัฐบาลอินโดนีเซียพยายามใช้บังคับกฎหมายที่มีอยู่เพื่อดำเนินมาตรการในการฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์ การให้ความคุ้มครองแก่เหยื่อค้ามนุษย์ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กล่าวคือ กฎหมายฉบับที่ ๒๑ ว่าด้วยการจัดการกระทำที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ กฎหมายฉบับที่ ๒๓ ว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก และกฎหมายฉบับที่ ๑๓ ว่าด้วยการคุ้มครองพยานและเหยื่อ ตลอดจนแผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่อจัดการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ - พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐบาลอินโดนีเซียได้ตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และสามารถคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ได้เพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน ๆ ตลอดจนเพิ่มความพยายามในการพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเพิ่มการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น ทั้งโดยผ่านการฝึกอบรมบุคลากรของรัฐ การเพิ่มโครงการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชน ตลอดจน พยายามสร้างกลไกใหม่ ๆ ในการค้นหาและคุ้มครองเหยื่อที่มีความเข้มงวดยิ่งขึ้น เพื่อผลักดันแผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่อกำจัดการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๘ - พ.ศ. ๒๕๖๒

อย่างไรก็ดี เนื่องจากยังพบข้อบกพร่องในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งการค้นหาและคุ้มครองเหยื่อในประชากรกลุ่มเสี่ยง และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามรายงานปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่ารัฐบาลอินโดนีเซียยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมเพียงพอ โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับบริการให้ความคุ้มครองแก่เหยื่อและพยาน และถึงแม้รัฐบาลจะตระหนักดีว่าการทุจริตคอร์ปชั่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางความพยายามของรัฐบาลในการต่อต้านการค้ามนุษย์ แต่กลับมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงสองรายเท่านั้นที่ถูกตัดสินลงโทษสำหรับการกระทำความผิด ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียจึงยังไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ (Trafficking Victims Protection Act: TVPA) ในหลาย ๆ ด้าน ถึงแม้จะได้พยายามสุดความสามารถที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายดังกล่าวแล้วก็ตาม ทำให้อินโดนีเซียจึงยังถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2 ของการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เช่นเดิม

อนึ่ง เนื่องจากการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง ซึ่งนับเป็นอาชญากรรมร้ายแรงรูปแบบหนึ่ง ที่มีความหลากหลายด้านรูปแบบของการกระทำและมีระดับความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมาก และด้วยเหตุที่อินโดนีเซียและประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น ๆ ต่างมีพรมแดนที่เชื่อมโยงถึงกันได้ง่าย ทำให้ต่างก็เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางการค้ามนุษย์ในอาเซียน การที่อินโดนีเซียจะสามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการพัฒนาประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น ๆ ด้วย และท้ายที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในที่สุด

ดังนั้น รัฐบาลอินโดนีเซียจึงควรพัฒนากลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องคดีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรพยายามเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวสาระสำคัญและขอบเขตการใช้บังคับกฎหมายด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ ตลอดจนมาตรการในการค้นหาและคัดกรองเหยื่อที่มีประสิทธิภาพ และควรเพิ่มความตระหนักรู้ให้แก่ประชากรในชุมชนที่มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อแรงงานขูดหนี้ยั้งในอินโดนีเซียและในต่างแดน โดยเฉพาะในบริเวณจังหวัดทางตะวันออกของอินโดนีเซีย และควรปรับปรุงระบบการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมเพียงพอยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการคุ้มครองเหยื่อและพยาน ซึ่งรวมถึงรายละเอียดของการให้บริการและจำนวนเหยื่อหรือพยานที่ได้รับบริการคุ้มครองจากรัฐบาล ตลอดจนควรพยายามอย่างแข็งขันเพื่อดำเนินการฟ้องร้องและลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และควรประสานความร่วมมือกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นประเทศปลายทางการค้ามนุษย์ซึ่งเหยื่อชาวอินโดนีเซีย โดยเฉพาะประเทศในตะวันออกกลาง และมาเลเซีย อีกทั้งควรเพิ่มความพยายามในการปฏิบัติตามกลไกภายใต้ที่มีอยู่อนุสัญญาหรือข้อตกลงในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งอาจทำให้ภาพรวมความพยายามของรัฐบาลอินโดนีเซียที่มีเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน ๆ นั้น ได้ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น